C U R T E A D E A P E L B Ă L Ţ I

Dosarul nr. 21rji-856/2024 Judecătoria Orhei sediul Rezina
1-24017614-03-21rji-14082024 Judecător: Ludmila Tetiu

D E C I Z I E
În numele Legii

12 noiembrie 2024 mun. Bălți

Colegiul penal al Curții de Apel Bălți,

În componența:

Președintele ședinței de judecată, judecătorul Gheorghe Scutelnic

Judecătorii Viorel Pușcaș

Oleg Moraru

a judecat în ședință de judecată în ordine de recurs recursul condamnatului Mucuța Mihail și recursul avocatului Ion Șova în interesele condamnatului Mucuța Mihail declarate împotriva încheierii judecătoriei Orhei sediul Rezina din 27 mai 2024 adoptate în limitele cererii avocatului Ion Șova în interesele condamnatului Mucuța Mihail privind liberarea condiționată de pedeapsă înainte de termen în temeiul art. 91 Cod penal în privința condamnatului Mucuța Mihail.

După expunerea esenței cauzei de către judecătorul-raportor, ținând cont de actele cauzei, Colegiul penal al Curții de Apel Bălți,-

C O N S T A T Ă:

La data de 14.02.2024 în adresa judecătoriei Orhei sediul Rezina a parvenit cererea avocatului Ion Șova în interesele condamnatului Mucuța Mihail privind liberarea condiționată de pedeapsă înainte de termen în temeiul art. 91 Cod penal în privința condamnatului Mucuța Mihail.

Prin încheierea judecătoriei Orhei sediul Rezina din 27 mai 2024 cererea avocatului Ion Șova în interesele condamnatului Mucuța Mihail privind liberarea condiționată de pedeapsă înainte de termen în temeiul art. 91 Cod penal în privința condamnatului Mucuța Mihail a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

Nefiind de acord cu încheierea Judecătoriei Orhei sediul Rezina din 27 mai 2024, condamnatul Mucuța Mihail a declarat recurs, prin care a solicitat admiterea cererii de recurs, casarea încheierii recurate, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care cererea avocatului să fie admisă.

Concomitent, încheierea judecătoriei Orhei sediul Rezina din 27 mai 2024 a fost contestată cu recurs și de către avocatul Ion Șova în interesele condamnatului Mucuța Mihail, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea încheierii și adoptarea unei noi decizii privind admiterea cererii înaintate.

În motivarea recursului au fost reiterate aceleași circumstanțe de fapt și de drept ca și în cererea depusă inițial.

Suplimentar, asupra netemeiniciei soluției adoptate de instanța de fond, s-a menționat că instanțele de judecată invocă de fiecare dată noi temeiuri de refuz în aplicarea art. 91 Cod penal, dând interpretări diferite instituției liberării condiționate de pedeapsă înainte de termen și numai în defavoarea condamnatului Mucuța Mihail, astfel, se conchide că acesta este în imposibilitate de a-și adapta conduita în corespundere cu normele legale pertinente cazului în așa fel încât acestea să-i confere o protecție adecvată împotriva arbitrajului.

Prin urmare, judecătorul de instrucție în urma examinării materialelor dosarului a constatat întrunirea de către Mucuța Mihail a condițiilor obligatorii pentru a fi eliberat condiționat de pedeapsă, pur și simplu în mod eronat și neîntemeiat a indicat prevederile art. 61 Cod penal, considerînd că alte probe noi nu necesită a fi examinate.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 22 iulie 2024 Colegiul penal, ținând cont de Legea nr.135 din 13 iunie 2024, și-a declinat competența de la examinarea prezentei cauze în favoarea Curții de Apel Bălți.

În temeiul art. 447 alin. (2) Cod de procedură penală, respectând principiul contradictorialității, instanța de recurs a fixat data examinării recursului şi a dispus să se comunice părților la proces despre aceasta, cu acordarea dreptului depunerii referinței, însă părțile nu au făcut uz de dreptul lor procedural și nu au prezentat referință, fapt ce nu împiedică instanței examinarea recursului în baza probelor anexate la dosar.

Verificând argumentele recursurilor în raport cu materialele prezentate instanței și prevederile legii, Colegiul penal a ajuns la concluzia de a respinge recursurile înaintate ca fiind nefondate, cu menținerea încheierii primei instanțe, din motivele ce succed.

În conformitate cu art. 437 alin. (1) pct. 4) Cod de procedură penală, pot fi atacate cu recurs alte hotărâri penale pentru care legea prevede această cale de atac.

Potrivit art. 449 alin. (1) pct. 1) lit. a) Cod de procedură penală, judecînd recursul, instanţa adoptă una din următoarele decizii: respinge recursul, menținând hotărîrea atacată, dacă recursul este nefondat.

Potrivit prevederilor art. 469 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, la executarea pedepsei, instanţa de judecată soluţionează chestiunile cu privire la schimbările în executarea unor hotărîri, şi anume liberarea condiţionată de pedeapsă înainte de termen (art.91 din Codul penal).

În conformitate cu prevederile art. 471 alin. (1) Cod de procedură penală, chestiunile specificate la art.469 alin.(1) pct.5), 11) şi 14) se soluţionează de către judecătorii instanţei de drept comun, iar chestiunile prevăzute la celelalte puncte din art.469 alin.(1) se soluţionează de către judecătorul de instrucţie la demersul instituţiei care pune în executare pedeapsa, la cererea condamnatului sau a apărătorului acestuia ori, după caz, la demersul procurorului care exercită supravegherea organului sau instituţiei care pune în executare pedeapsa. Soluţionarea de către instanţa de judecată a chestiunilor prevăzute la art.469 alin.(1) pct.1) şi 2) se efectuează în condiţiile prevăzute la art.266 şi 267 din Codul de executare şi numai după respectarea procedurii extrajudiciare stabilite. În cazul soluționării chestiunilor prevăzute la art.469 alin.(1) pct.1), 2), 4), 7)–9), instituția care pune în executare pedeapsa este obligată să prezinte raportul de evaluare privind comportamentul condamnatului, iar în cazul soluţionării chestiunii prevăzute la art.469 alin.(1) pct.3), şi raportul medical respectiv. În şedinţa de judecată se citează autorul demersului cu privire la soluţionarea chestiunii solicitate.

La caz, Colegiul reține că conform art. 91 alin. (1) Cod penal, persoanei care execută pedeapsa cu închisoare i se poate aplica liberarea condiționată de pedeapsă înainte de termen dacă a realizat programul individual de executare a pedepsei, a reparat integral daunele cauzate de infracţiunea pentru care a fost condamnată, cu excepţia cazului cînd dovedeşte că nu a avut nicio posibilitate să le îndeplinească, şi dacă se constată că corectarea ei este posibilă fără executarea deplină a pedepsei. Persoana poate fi liberată, în întregime sau parţial, şi de pedeapsa complementară.

Potrivit alin. (4) al aceluiași articol, persoana care execută pedeapsa detenţiunii pe viaţă poate fi liberată condiţionat de pedeapsă înainte de termen dacă instanţa de judecată va considera că nu mai există necesitatea executării de mai departe a pedepsei şi dacă această persoană a executat efectiv cel puţin 25 de ani de închisoare, fără a se lua în calcul compensarea privilegiată a zilelor de muncă.

În temeiul prevederilor art. 265 din Codul de executare, instanţa de judecată poate decide liberarea condiţionată de pedeapsă înainte de termen sau înlocuirea părţii neexecutate din pedeapsă cu o pedeapsă mai blândă, aplicând, după caz, compensarea privilegiată a zilelor de muncă, în temeiul şi în condițiile art. 91 şi 92 din Codul penal.

Conform art. 266 din Codul de executare, în cazul în care condamnatul întrunește condițiile prevăzute în art. 91 şi 92 din Codul penal, administrația locului de deţinere sau comandamentul militar, după caz, adoptă, în termen de o

lună, o hotărâre privind propunerea pentru liberarea condiționată de pedeapsă înainte de termen sau pentru înlocuirea părţii neexecutate din pedeapsă cu o pedeapsă mai blândă sau privind refuzul în acest sens.

Propunerea pentru liberarea condiţionată de pedeapsă înainte de termen sau pentru înlocuirea părţii neexecutate din pedeapsă cu o pedeapsă mai blândă se depune, în termen de 5 zile de la data adoptării hotărârii, la instanţa de judecată în a cărei rază teritorială se află locul de deţinere.

În cazul în care administrația locului de deținere sau comandamentul militar, după caz, refuză să propună liberarea condiționată de pedeapsă înainte de termen sau înlocuirea părţii neexecutate din pedeapsă cu o pedeapsă mai blândă, condamnatul poate înainta un demers pentru liberare sau înlocuire nemijlocit în instanţa de judecată.

În acest sens, Colegiul penal constată că legislația în vigoare prevede posibilitatea liberării condiționate a condamnatului de orice pedeapsă înainte de termen, însă o astfel de posibilitate se admite cu anumite condiții, cât și în baza faptului că persoana respectivă, prin purtare exemplară şi atitudine cinstită într-un anumit termen de executare a pedepsei numite, denotă corectarea sa.

Subsecvent, liberarea condiționată de pedeapsă înainte de termen poate fi aplicată dacă instanța de judecată va considera posibilă corectarea condamnatului fără executarea deplină a pedepsei. O atare concluzie urmează a fi trasă în baza studierii depline şi obiective a datelor referitoare la persoana condamnatului, la comportamentul lui pe tot parcursul perioadei de executare a pedepsei cu închisoare, inclusiv dacă s-a aflat şi în alte penitenciare, la respectarea regimului de executare, participarea la muncile remunerate sau neremunerate de îngrijire sau amenajare a penitenciarului şi a teritoriului, de îmbunătățire a condițiilor de trai şi medico-sanitare de detenție, la relațiile cu alți condamnați, cu familia, participarea la măsurile cultural-educative, la prezența sancțiunilor disciplinare valabile la momentul soluționării demersului ş.a. circumstanțe care denotă corijarea acestuia.

În contextul dat, Colegiul penal constată că Mucuța Mihail a fost condamnat prin sentința Tribunalului Chișinău din 14 aprilie 1997 în baza art. 88 pct.pct. 1,6,7 și 8 CP (redacția 1961) la detenție pe viață; art. 119 alin. 3 la 10 ani privațiune de libertate; în baza art. 120 alin. (2) Cod penal la 10 ani privațiune de libertate; în baza art. 121 alin. (2) pct. 1), 2), 3), 5) Cod penal la 20 ani privațiune de libertate; în baza art. 102 alin. (3) Cod penal la 12 ani privațiune de libertate; în baza art. 103^1 alin. (2) Cod penal la 8 ani privațiune de libertate; în baza art. 127 Cod penal la 15 ani privațiune de libertate; în baza art. 227 alin. (1) Cod penal la muncă corecțională cu reținerea a 20 procente din salariu în folosul statului; în baza art. 208 alin. (1) Cod penal la un an privațiune de libertate; în baza art. 224 Cod penal la 5 ani privațiune de libertate. În baza art. 39 CP, pentru concurs de infracțiuni,

prin absorbirea pedepsei mai ușoare de pedeapsa mai gravă, lui Mucuța Mihail i-a fost stabilită definitiv pedeapsa sub formă de detențiune pe viață.

Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel a RM din 28 ianuarie 1998 apelul inculpatului Mucuța Mihail a fost respins ca nefondat, menținându-se sentința contestată.

Prin decizia Colegiului Penal al CSJ din 09 aprilie 1998 recursul inculpatului Mucuța Mihail a fost respins ca nefondat, menținându-se hotărârile contestate.

Ulterior, prin Hotărârea CSJ din 21 decembrie 2009 a fost admis recursul în anulare declarat de condamnatul Mucuța Mihail împotriva hotărârilor nominalizate supra și a fost pronunțată o nouă hotărâre, după cum urmează:

Procesul penal în privința lui Mucuța Mihail intentat în baza art. 227 alin. 1 Cod penal (1961) a fost încetat din motiv că fapta acestuia nu este prevăzută de lege ca infracțiune.

Procesul penal în privința lui Mucuța Mihail intentat în baza art. 127 alin. 1 Cod penal (1961) a fost încetat din motiv că fapta acestuia nu întrunește elementele infracțiunii.

Procesul penal în privința lui Mucuța Mihail pe episoadele de furt în sumă de pînă la 500 lei a fost încetat pe motiv că faptele lui constituie contravenții administrative prevăzute de art. 51 CCA (1985).

Acțiunile lui Mucuța Mihail Sergiu s-au reîncadrat din prevederile:

- art. 119 alin. (3) Cod penal (1961) în cele a art.186 alin. (2) lit. b), c) și d) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa de 4 ani închisoare;

- art. 120 alin. (2) Cod penal (1961) în acele ale art. 187 alin.(2) lit. b), e) și f) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa de 6 ani închisoare;

- art. 121 alin. (2) pct. 1), 2), 3) și 5) Cod penal (1961) în cele ale art. 188 alin. (3) lit. c) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa de 12 ani închisoare.

A fost menținută condamnarea lui Mucuța Mihail în baza art. 102 alin. (3) Cod penal (1961) la 12 ani închisoare; în baza art. 103^1 alin. (2) Cod penal (1961) la 8 ani închisoare; în baza art. 88 pct.pct. 1,6,7 și 8 CP (1961) la detențiune pe viață, în baza art. 208 alin. (3) Cod penal (1961) la un an închisoare; în baza art. 224 Cod penal (1961) la 5 ani închisoare. În baza art. 39 CP, pentru concurs de infracțiuni, prin absorbirea pedepsei mai ușoare de pedeapsa mai gravă, lui Mucuța Mihail i-a fost stabilită definitiv pedeapsa sub formă de detențiune pe viață, cu executarea pedepsei începînd cu 16.03.1995.

Prin încheierea judecătoriei Orhei sediul Rezina din 07.12.2018 acțiunile lui Mucuţa Mihail Sergiu s-au reîncadrat:

- din prevederile art.102 alin.3 CP (red.1961) în prevederile art.171 alin.(2) lit.b), c) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa închisorii pe un termen de 8 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis;

- din prevederile art.103/1 alin.2 CP (red.1961) în prevederile art. 172 alin.(2) lit.a), b), c) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa închisorii pe un termen de 8 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis;

- din prevederile art.88 pct. 1), 6), 7), 8) CP (red.1961) în prevederile art.145 alin.(2) lit.b), j), k), o) Cod penal, cu menținerea pedepsei detențiune pe viață, cu executara pedepsei în penitenciar de tip închis;

- din prevederile art.208 alin. 3 CP (red.1961) în prevederile art.360 alin.(2) Cod penal, fiindu-i menținută pedeapsa închisorii pe un termen de 1 an, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis;

- din prevederile art.224 CP (red.1961) în prevederile art.208 alin.(1) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa închisorii pe un termen de 3 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis;

A fost redusă pedeapsa aplicată lui Mucuţa Mihail Sergiu prin Hotărârea Curții Supreme de Justiție din 21.12.2009 în baza art.186 alin.(2) lit.b), c), d) Cod penal, stabilindu-i-se pedeapsa închisorii pe un termen de 2 ani şi 6 luni, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis;

- pedeapsa aplicată lui Mucuţa Mihail Sergiu prin Hotărârea Curții Supreme de Justiție din 21.12.2009 în baza art.187 alin.(2) lit. b), e), f) Cod penal, stabilindu-i-se pedeapsa închisorii pe un termen de 4 ani şi 6 luni, fără amendă, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis;

- pedeapsa aplicată lui Mucuţa Mihail Sergiu prin Hotărârea Curții Supreme de Justiție din 21.12.2009 în baza art.188 alin.(3) lit. c) Cod penal, stabilindu-i-se pedeapsa închisorii pe termen de 8 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

În temeiul art.84 alin.(5) Cod penal, lui Mucuţa Mihail Sergiu, prin cumul parțial al pedepselor aplicate, i-a fost stabilită pedeapsa definitivă detențiune pe viață.

Fiind respectată procedura prealabilă, prin răspunsul directorului Penitenciarului nr. 17 Rezina Veaceslav Dascal nr. 5/M-4535/23 din 19.01.2024 Mucuța Mihail a fost informat că cererea privind examinarea posibilității aplicării în privința sa a dispozițiilor art. 91 Cod penal nu poate fi inclusă în ordinea de zi a comisiei penitenciare, deoarece potrivit art. 267 alin. (2) Cod de executare, adresarea repetată cu demersul în cauză poate avea loc nu mai devreme decât peste 3 ani de la data adoptării hotărârii instanței judecătorești.

Concomitent, Colegiul penal reține că prin hotărârea Comisiei penitenciarului nr. 17 Rezina din 27.02.2024 a fost respinsă cererea condamnatului Mucuța Mihail de a prezenta materialele și dosarul personal în instanța de judecată pentru eliberarea condiționată înainte de termen conform art. 91 Cod penal pe motiv că condamnatul nu a executat efectiv cel puțin 30 ani din închisoare.

Drept urmare, condamnatul Mucuța Mihail prin intermediul avocatului Ion Șova s-a adresat către judecătorul de instrucție cu cererea privind liberarea sa condiționată de pedeapsă înainte de termen în temeiul art. 91 Cod penal.

Fiind examinată cererea în fond, prin încheierea judecătoriei Orhei sediul Rezina din 27 mai 2024 cererea avocatului Ion Șova în interesele condamnatului Mucuța Mihail a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

Colegiul penal, lecturând încheierea recurată în raport cu argumentele recursurilor, consideră a fi întemeiată soluția judecătorului de instrucție privind respingerea solicitării privind aplicarea prevederilor art. 91 Cod penal în privința lui Mucuța Mihail, or, gravitatea infracțiunilor comise în raport cu termenul pedepsei efectiv executate nu convinge instanța că acesta s-a corijat, a conștientizat urmările faptelor comise și că poate fi liberat condiționat de pedeapsă înainte de termen.

În sensul dat, Colegiul penal indică că norma vizată prevede posibilitatea aplicării acesteia și liberarea condiționată de pedeapsă înainte de termen, dar numai în cazul în care instanța va ajunge la concluzia că condamnatul s-a corijat și nu necesită executarea în continuare a pedepsei.

Totodată, Colegiul reține că aplicarea liberării condiționate de pedeapsă înainte de termen *este un drept şi o rezervă a instanței şi nu o obligație*, or, liberarea condiționată de pedeapsă înainte de termen se aplică doar cu condiția că instanța de judecată va considera posibilă corectarea condamnatului fără executarea deplină a pedepsei, concluzie care urmează a fi trasă în baza studierii depline şi obiective a datelor referitoare la persoana condamnatului, la comportamentul lui pe tot parcursul perioadei de executare a pedepsei cu închisoare, inclusiv dacă s-a aflat şi în alte penitenciare, la respectarea regimului de executare, participarea la muncile remunerate sau neremunerate de îngrijire sau amenajare a penitenciarului şi a teritoriului, de îmbunătățire a condițiilor de trai şi medico-sanitare de detenție, la relațiile cu alți condamnați, cu familia, la participarea la măsurile cultural - educative, la prezența sancțiunilor disciplinare valabile la momentul soluționării cererii/demersului.

În același timp, Colegiul penal conchide că potrivit Recomandării nr. R (89) 12 a Comitetului de Miniștri către Statele membre cu privire la educație în penitenciare, educația în penitenciar ajută la umanizarea penitenciarelor şi este un mijloc important de facilitare a întoarcerii deținutului în societate, pregătit atât din punct de vedere moral, cât şi din punct de vedere educațional, astfel că liberarea condiționată de pedeapsă înainte de termen în condițiile art. 91 din Codul penal în privința lui Mucuța Mihail este prematură.

Prin urmare, Colegiul penal consideră că instanța de fond legal şi întemeiat a respins cererea avocatului Ion Șova privind liberarea condiționată de pedeapsă înainte de termen în temeiul art. 91 Cod penal în privința condamnatului Mucuța

Mihail ca fiind neîntemeiată, or, atingerea scopului pedepsei și corijarea condamnatului poate fi obținută numai prin executarea în continuare de către ultimul a pedepsei cu închisoarea stabilite prin sentință.

În atare circumstanțe, instanța de recurs reține că instanța de fond şi-a motivat decizia luată, arătând în mod concret la împrejurările care infirmă/afirmă condamnatul, permițând părților să utilizeze eficient orice drept de recurs eventual, din care motiv o curte de recurs poate, în principiu, să se mulțumească de a relua motivele jurisdicției de primă instanță *(Hotărârea CtEDO Garcia Ruis versus Spania).*

În acest sens, Colegiul penal conchide că recursul condamnatului Mucuța Mihail și recursul avocatului Ion Șova în interesele condamnatului Mucuța Mihail declarate împotriva încheierii judecătoriei Orhei sediul Rezina din 27 mai 2024 emise în privința lui Mucuța Mihail sunt nefondate și urmează a fi respinse, cu menținerea în vigoare a încheierii contestate.

În conformitate cu prevederile art.449 alin. (1) pct.1) lit. a) Cod de procedură penală, Colegiul penal,-

D E C I D E :

Recursul condamnatului Mucuța Mihail și recursul avocatului Ion Șova în interesele condamnatului Mucuța Mihail declarate împotriva încheierii judecătoriei Orhei sediul Rezina din 27 mai 2024 emise în privința lui Mucuța Mihail se resping ca nefondate, cu menținerea încheierii în cauză fără modificări.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței, judecătorul: Gheorghe Scutelnic

Judecătorii: Viorel Pușcaș

Oleg Moraru